Norges teknisk–naturvitenskapelige universitet
Institutt for matematiske fag

Øving 6

Anbefalte øvingsoppgaver fra boken:

$$9.3 : 53, 61, 64, 71, 75.$$

Det vil bli lagt ut LF for alle oppgavene, men **det er bare oppgaven under som skal leveres inn.**

$\boxed{1}$ Leslie-matrisen (se side 459 i boka) for den årlige utviklingen av en populasjon er gitt ved

$$L = \begin{pmatrix} 1/4 & 5/4 & 1 \\ 1/2 & 0 & 0 \\ 0 & 1/4 & 0 \end{pmatrix}$$

der antall individer i de tre årsklassene ved $t = 0$ er

$$\mathbf{n}(0) = \begin{pmatrix} 200 \\ 0 \\ 100 \end{pmatrix}.$$

Det endelige målet med denne oppgaven er å avgjøre om den samlede bestanden vil dø ut, konvergere mot et stabilt nivå eller vokse mot uendelig.

De følgende deloppgavene vil lede deg mot svaret:

a) Forklar betydningen av hvert av de positive elementene i L og beregn $\mathbf{n}(1)$, dvs. finn ut hvor mange det er av hvert årstrinn om 1 år.

b) Vis at populasjonen etter t år (t heltall) er gitt ved $\mathbf{n}(t) = L^t\mathbf{n}(0)$.

c) Finn egenverdiene λ_1, λ_2 og λ_3 til L. (Hint: En av egenverdiene er et heltall)

d) Finn egenvektorene $\mathbf{u}_1, \mathbf{u}_2$ og $\mathbf{u}_3$ til L og skalér dem slik at alle komponentene er heltall.

e) La a_1, a_2 og a_3 være tre tall og la $t \in \mathbb{N}$. Vis at

$$L^t(a_1\mathbf{u}_1 + a_2\mathbf{u}_2 + a_3\mathbf{u}_3) = a_1\lambda_1^t\mathbf{u}_1 + a_2\lambda_2^t\mathbf{u}_2 + a_3\lambda_1^t\mathbf{u}_3.$$

f) Skriv $\mathbf{n}(0)$ som en **lineærkombinasjon** av egenvektorene til L. Dvs. finn 3 tall a_1, a_2 og a_3 slik at

$$\mathbf{n}(0) = a_1\mathbf{u}_1 + a_2\mathbf{u}_2 + a_3\mathbf{u}_3.$$

g) Avgjør om bestanden vil dø ut, konvergere mot et stabilt nivå eller vokse mot uendelig. Dvs. finn

$$\lim_{t\to\infty} \mathbf{n}(t).$$